

Izdan ubrzo nakon završetka istraživanja, kvalitetno opremljen, ovaj je zbornik značajno priznanje mladim autorima. Ako ih ujedno potakne na daljnje zanimanje za etnologiju i stjecanje novih etnoloških znanja i iskustava, bit će višestruko koristan.

Maja Povrzanović

Gedenkschrift für Leopold Schmidt (1912—1981) zum 70. Geburtstag, Herausgegeben von **Klaus Beitzl**, Buchreihe der Österreichischen Zeitschrift für Volkskunde, Neue Serie, Band 4; Selbstverlag des Vereins für Volkskunde in Wien, Wien 1982, 100 str.

Ova knjižica od točno 100 stranica oktava trebala je počastiti jubilej Leopolda Schmidta, jednoga od najutjecajnijih austrijskih poratnih etnologa i — kako mi se čini — jednoga od najplodnijih evropskih etnoloških pisaca uopće, no sudbina je htjela drugačije te je njome komemorirana njegova smrt (Schmidt je umro 12. prosinca 1981, tri mjeseca i tri dana prije svoga 70. rođendana).

Tople uvodne riječi (str. 7—11) napisao je Klaus Beitzl, Schmidtov nasljednik kako na mjestu ravnatelja bečkoga Austrijskog muzeja za narodoznanstvo (Volkskunde) i urednika časopisa Österreichische Zeitschrift für Volkskunde tako i na mjestu predsjednika austrijskoga Društva za narodoznanstvo (Verein für Volkskunde). Slijede priloge Richarda Pittionija (**Uspomeni Leopolda Schmidta**, 12—19), Carla Blahe (**Leopold Schmidt i muzeji**, 20—22) i Herberta Hungera (**Leopold Schmidt i Austrijska akademija znanosti**, 23—25). Pittioni je svojim sjećanjima pridodao popis svih kolegija koje je Schmidt predavao studentima Filozofskog fakulteta u Beču od 1946. do 1981.

Ovim prilogima pridodana je **Bibliografija II** (58—96), popis Schmidtovih radova objavljenih između 1977. i 1982. (popis radova između

1930. i 1977. s ukupno 3678 bibliografskih jedinica objavljen je kao samostalni, treći svezak iste knjižnice pod naslovom Leopold Schmidt — Bibliographie (I) u Beču 1977). Sastavio ga je Michael Martischinig, a obuhvaća daljnje 422 objavljene jedinice, 11 rukopisa i tri djela lijepe književnosti (pjesme, igrokazi, novela)! Popisu je dodan registar imena, mjesta i pojmova. Knjižicu zaočkružuje bibliografija radova, bilješki, prikaza o Leopoldu Schmidtu (97—100).

Valja spomenuti da je u ovu spomenicu uklopljen pretisak Schmidtova članka **Narodoznanstvo kao duhovna znanost** (Volkskunde als Geisteswissenschaft, str. 26—57), objavljena još 1947. (u Mitteilungen der Österreichischen Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Prähistorie, Bd. LXXIII — LXXVII, str. 115—137) koji do danas nije izgubio na svježini i aktualnosti.

Vitomir Belaj

Jahrbuch für Volksliedforschung. Festschrift für Lutz Röhrich zum 60. Geburtstag, Im Auftrag des Deutschen Volksliedarchivs hrsg. von **Rolf Wilh. Brednich** und **Jürgen Dittmar**, 27/27 Jhg, 1982/83, Erich Schmidt Verlag, Berlin 1982, 392 str.

Godišnjak posvećen šezdesetogodišnjoj životi i rada Lutza Röhricha (r. 1922), znanstvenika široke orijentacije i izuzetne duhovne dinamčnosti, objavljivanjem bogate bibliografije radova Lutza Röhricha najbolje pokazuje opseg njegova rada i zanimanja za usmenu i pučku književnost, za bajke, pjesme, predaje, poslovice, viceve, parodije kao i za uzajamne veze usmene i pisane književnosti. Treba imati na umu i njegovu predavačku aktivnost i zanimanje za glazbenu znanost i osobno muziciranje; studirao je germanistiku, povijest, latinski i muziku.

Godine 1956. objavio je habilitacijsku radnju **Märchen und Wirk-**

lichkeit koja je doživjela četiri izdanja, podatak koji govori i o vrijednosti i značenju znanstvena djela. Posebno treba upozoriti na Röhrichovu knjigu *Erzählungen des späten Mittelalters und ihr Weiterleben in Literatur und Volksdichtung bis zur Gegenwart. Sagen, Märchen, Exempel und Schwänke mit einem Kommentar*. Bd. I—II, Bern-München, Francke Verlag 1962. i 1967; 312 i 510 str.

U osobnom susretu s Lutzom Röhrichom u Freiburgu i. Br. posebno me se dojmila njegova pažnja usmjerena na uočavanje prisutnosti usmene i pučke književnosti u suvremenom svakodnevnom životu i s tim u uskoj vezi njegov bogat i raznovrstan sakupljački rad.

U godišnjaku je zastupljen velik broj radova vrsnih znanstvenika predvođenih Maxom Lüthijem i njegovim tekstom *Pohvala autonomiji i heteronomiji (Lob der Autonomie und der Heteronomie)*.

Između tridesetak radova spomenut ću neke koji su mi s obzirom na istraživanja pučke književnosti, kojom se bavim, posebno zanimljivi. To je prije svega tekst *Parodija kao novi književni jednostavni oblik (Parodie — eine neue einfache Form)* autora Reinera Wehsca, o čemu će još biti riječi. Upozorila bih i na sljedeće studijske priloge: Barbara James Kazne za žene u 18. stoljeću u pjesmi, slici i uzrečici (*Frauenstrafen des 18. Jahrhunderts in Lied, Bild und Redensart*); Wolfgang Mieder *Moderne variante proricanja uz pomoć cvijeća (Moderne Varianten des Blumenorakles. »Er/sie liebt mich, er/sie liebt mich nicht«)*; Dietz-Rüdiger Moser *Jedanaest kao broj budale. O funkciji alegorije brojeva u pokladnom običaju (Elf als Zahl der Narren. Zur Funktion der Zahlenallegorese im Fasnachtsbrauch)*. Na ovaj tekst Dietza-Rüdiger Mosera kritički se osvrće Hans Moser u studiji: *Zu Problematik und Methodik neuester Fasnachtforschung (O problematiki i metodici najnovijeg istraživanja poklada u časopisu:*

»Zeitschrift für Volkskunde« 80, 1984/I, str. 2—22.

Ističem i ove rasprave: iscrpni rad Klausa Rotha i Julijane Roth *Naj-nova pesnopoika s narodni pesni. Pučke pjesmarice i svesci pučkih pjesama u Bugarskoj (Populare Liederbücher und Liederhäfchen in Bulgarien)*; Rolf. Wilh. Brednich *Odgoj uz pjevanje (Erziehung durch Gesang. Zur Funktion von Zeitungsliedern bei den Hutterern)*; Petar Assion: *Kultna sredstva i kultne namjere. Sv. Elizabeta thürinška u mirakulu, predaji i pjesmi (Die hl. Elisabeth von Thüringen in Mirakel, Sage und Lied)*; Jürgen Dittmar *Rukopisna pjesmarica Johanna Georga Wogaua iz 1788. (Das handschriftliche Liederbuch des Johann Georg Wogau von 1788)*. Napominjem da zbornik sadrži i nekoliko zanimljivih priloga iz područja istraživanja folklorne glazbe.

Spomenuti već studijski rad Reinera Wehsca o parodiji kao jednostavnom književnom obliku vrijedan je doprinos istraživanjima rubnih književnih pojava. Autor smješta oblik parodije u kontekst Jollesova poimanja i određenja jednostavnih oblika, analizira parodiju i vidove u kojima se pojavljuje pa razlikuje mogućnost didaktičkih i agresivnih svojstava parodije. Oblik parodije i potrebu za njom autor izvodi iz čovjekova stvaralačkog nagona za igrom. Analiza pokazuje da se bitna svojstva parodiranja očituju u mogućnosti promjene sadržaja uz očuvanje forme, ili, u slučaju travestije, u mogućnosti promjene forme uz očuvanje sadržaja. Protiv teze da parodiji naginju više intelektualni krugovi autor navodi činjenicu da djeca mnogo više od odraslih naginju parodiranju. Analize primjera parodija kao i pokušaj moguće klasifikacije parodijskih oblika čine ovaj rad jednim od najzanimljivijih u zborniku.

Divna Zečević